

УДК 327(510):316.662.5:[32:911.3:005.21]
DOI <https://doi.org/10.32782/apfs.v038.2022.11>

В. А. Ліпкан

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-7411-2086>

доктор юридичних наук, професор,
докторант відділу правових проблем політології
Інституту держави і права імені В. М. Корецького
Національної академії наук України

ПОЛІТИЧНИЙ ЗМІСТ КОНЦЕПЦІЇ СТРАТЕГІЧНОЇ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ: НА ПРИКЛАДІ КНР

Аналіз публікацій. Багатоплановість обраної для дослідження теми зумовлює звернення до ряду методологічних аспектів, зокрема політологічних досліджень науковців з Інституту держави і права імені В. М. Корецького НАН України: *О. В. Скрипнюка, В. П. Горбатенко, О. М. Костенко, І. О. Кресіна, Ю. І. Римаренка, В. Ф. Сіренко.*

Важливе місце серед публікацій посідають стратегічні дослідження, в рамках яких автори закладають фундамент для розуміння адаптивності різноманітних стратегічних концепцій до сучасних політичних трансформаційних змін: *М. В. Буроменський, В. П. Горбулін, Д. В. Дубов, М. А. Ожеван, Є. В. Перегуда, А. В. Яковець.* Також джерельною базою виступали окремі інформаційні фрагменти, які можна було надібати у незаангажованих авторів Інституту сходознавства НАН України.

Звичайно, що маститою базою виступив масив знань моєї наукової школи – професора *В. А. Ліпкана* – в рамках якої ще з 2000 року ґрунтовно розроблялися різноманітні питання *стратегічного характеру* такими авторами, як: *Г. Ю. Зубко* (стратегія державної інфраструктурної політики), *І. В. Діордіца* (стратегія кібербезпекової політики), *О. А. Мандзюк* (формування аналітичного нарративу та стратегія аналітичної діяльності), *М. І. Дімчогло, О. В. Ільїна, І. М. Сопілько, Ю. Є. Максименко, В. Ю. Баскаков, В. О. Кір'ян, К. П. Череповський, (стратегія інформаційної політики), А. М. Лобода* (стратегія правової безпеки), *В. В. Майоров* (стратегія боротьби з тероризмом), *В. Ю. Кобринський* (стратегія формування контрольної влади) тощо.

Однак окреме вивчення концепції стратегічної невизначеності її політичного виміру на сучасному етапі не висвітлено на достатньому науковому рівні. Більше того, дана стаття закладає науковий тренд щодо необхідності детального з'ясування змісту окремих стратегій або ж концепцій стратегій як політичних інструментів геостратегії.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми.

У сучасних наукових політологічних дослідженнях замало уваги приділено розвитку концепції теорії геостратегії, складовим компонен-

том якої є формування концептуального ядра окремих стратегій, реалізація яких виступає і вигляді реалізованого геостратегічного сценарію. Дана стаття є внеском у політологічну науку, оскільки окрім теоретичного наповнення, в ній аналізуються конкретні приклади даної стратегії, зокрема з боку Китаю, формуються висновки, які мають стати корисними для формування геостратегії сучасної Української держави.

Мета статті полягає у визначенні змісту концепції стратегічної невизначеності на прикладі Китаю.

Для досягнення поставленої мети були поставлені та вирішені наступні наукові завдання: 1) визначено історичні передумови застосування концепції стратегічної невизначеності в КНР; 2) сформовано сучасний зміст даної концепції; 3) подано сучасні форми її прояву; 5) сформовано засади дослідження нової концепції стратегічної ясності.

Вступ. Світ вступає до нової епохи мілітарного дискурсу. Безпекознавча парадигма, яку я розвиваю вже понад два десятиліття, передбачала безпекоренесанс: «Закономірний процес відродження інтересу до безпеки, обумовлений низкою об'єктивних і суб'єктивних, загально-цивілізаційних та специфічних чинників, які визначають швидкість, спрямованість, глибину та характер процесів у сфері безпеки» [1, с. 180–181].

Одіозність та метаморфози політичних суб'єктів, які прикриваються урізноманітненими різногатурковими рішеннями під виглядом «стратегій», наближають світ до сумних деструктивних та монструозних рішень в рамках так званого Великого перезавантаження.

Сучасна політика перетворилася із мистецтва управління у ремісництво з реваншизму геостратегічних суб'єктів, впровадження умодернених форм неоекономіки у формах: провадження штучного інтелекту та роботів-гуманоїдів до політико-економічного життя, бандитизма та рейдерства, поглинання, варварства, геноциду, збагачення обраних, геостратегічних маніпуляцій спеціальних служб і конспірологічних структур, змащені духом меркантилізму під приводом ідей «добра і гуманізму», демократії і прав людини.

На жаль, в практичній площині українського геостратегічного ландшафту, починаючи з правління *В. Ющенка*, були впроваджені хибні *ідеї демілітаризації*, волюнтаристської інтерпретації засад формування громадянського суспільства, що врешті-решт призвели до зворотного ефекту: атомізації інституційної системи, втрати неї у безпековій сфері стратегічних властивостей, кримінократії, втрати контролю держави над стратегічною інфраструктурою [2].

Водночас свого часу в рамках націобезпечення мною були поставлені завдання із вироблення **геостратегії** як альтернативної відносно геополітики системи знань [3] щодо розвитку та дій політичних суб'єктів в умовах нестаціонарності [4] і функціонування складно структурованих трансформацій геостратегічного ландшафту.

Концепції геополітики дедалі глибше дискредитують себе, все більше унаочнюючи свій антилюдський та антигуманістичний характер, спотворену мілітаризовану версію політичного реалізму, що чітко подано та логічно упорядковано в чисельних працях представників *школи критичної геополітики* [5].

Сучасна політика перетворилася із мистецтва управління у ремісництво:

1) з реваншизму *геоісторичних суб'єктів*;

2) впровадження неоекономіки у таких умодернених формах, як: бандитизм та рейдерство, варварство, геноцид, збагачення обраних;

3) геоісторичних маніпуляцій спеціальних служб і конспірологічних структур, змащені духом меркантилізму під приводом ідей «добра і гуманізму», демократії і прав людини [6].

Однією із суттєвих стратегій реалізації такої політики стала концепція **стратегічної невизначеності** (戰略模糊).

Стратегічна невизначеність (*strategic ambiguity* / 戰略模糊): 1) прихована стратегія впливу на власне стратегічне позиціонування; 2) адаптивна стратегія збереження власної ідентичності, вираження своєї місії та реалізації стратегічних цілей за умови прийняття змін в рамках реалізації адаптивних секторальних стратегій.

Формами прояву стратегічної невизначеності виступають:

1) піддавання сумніву базових принципів функціонування світової архітектури безпеки;

2) поєднання амбітності з амбівалентністю;

3) артикульовано не визначене ставлення до певних аспектів зовнішньої політики, тлумачення тих чи інших явищ по-різному, але головне – відверто лише на свою користь і за для власної вигоди;

4) відсутність зовнішньо ідентифікованого послідовного прагматизму і непрогнозованість поведінки і напрямів діяльності [7];

5) оперття зовнішньої політики не на стійкі цінності, а не змінювану обстановку та максимальне прилаштування до неї з метою отримання власної вигоди та користі;

6) дипломатична активність, заснована на непередбачуваності;

7) іманентна суперечливість відносин із оточуючими суб'єктами аж до суперництва та ворогування;

8) обмеження відносин конкретним колом цих відносин, за рамками яких відносини із цим самим суб'єктом можуть бути іншими;

9) чітка операціоналізація поняттями «союзник», «партнер», «суб'єкт взаємодії», «політичний актор» із відповідними політичними стратегіями щодо кожного з цих понять;

10) баланс між уявленнями про себе і сприйняттям оточуючими;

11) надавання ясності та прозорості своїй стратегії, навіть якщо не можна запропонувати певність.

На сучасному етапі розвитку, найбільш виражено дана концепція імплементована в політичну діяльність двох країн: **Туреччини** (з одного боку: союз із НАТО, проте конфлікт із Грецією, яка є теж членом НАТО; солідарність з Україною, продаж Байрактарів, натомість кардинальне збільшення торгового обороту з Росією; захоплення частини території суверенної держави Сирії, на якій компактно проживають курди, поєднана із підтримкою економічних зв'язків з Росією) та Китаю.

У рамках даної статті, мною будуть проаналізовані прояви такої концепції з боку **КНР на сучасному етапі – правління п'ятого покоління китайського керівництва на чолі із Сі Цзіньпіном**.

У Китаї з моменту його офіційного утворення як держави – 1 листопада 1949 року – зберігалася до жовтня 2022 року традиційна форма приходу і відходу від влади, її передача на основі певних парадигмальних канонів. Кожна політична сила, яка приходила до влади, асоціювалася і представляла певний світогляд конкретного покоління політиків та управлінців, які мали власну теоретичну систему та методологічний інструментарій формування та удосконалення існуючої політичної системи та її інститутів, політичних відносин.

Кожне покоління мало власне бачення шляхів розвитку Китаю, а також тих союзників та партнерів, які мали б Китаю допомагати. Так, якщо політична номенклатура за часів Ден Сяопіна чітко розглядала СРСР як свого головного супротивника на міжнародній арені, а майбутнє пов'язувало із розвитком співробітництва із США, то п'яте покоління на чолі із Сі Цзіньпіном, фактично вступило у відкриту та неприховано не лише економічну, а й політичну, фактично – стратегічну конфронтацію, одним із варіантів якою може бути військовий збройний конфлікт.

Узвичаєно прийнято виділяти *п'ять поколінь керівників КНР*, кожне з них тим чи іншим доклало зусиль до реалізації стратегічної невизначеності, її унаочнення крізь різноманітні політичні інститути та процеси. Діяльність кожного покоління заслуговує на окреме самостійне вивчення.

Але найбільшого розквіту дана стратегічна концепція набула саме за часів правління п'ятого покоління. З огляду на осяжність дослідження, в даній статті, предметом виступатиме сучасна політика п'ятого покоління на чолі із Сі Цзіньпіном [8].

Роль Сі Цзіньпіна у реалізації концепції стратегічної невизначеності

Безперечно *Сі Цзіньпін* увійде в історію як один із найсильніших лідерів, який зміг вирішити чимало стратегічних завдань, які в минулі роки лише порушувалися, але через барк політичної волі, корупцію, клановість не були досягнуті.

Межі мого дослідження і предмет визначені аналізом тих фрагментів діяльності лідера, які тим чи іншим формують наше уявлення про керівну стратегію – **стратегічну невизначеність**.

Саме тому, слід звернутися до першоджерела: монументальної праці *Сі Цзіньпіна* «Про державне управління», яке було випущено багатьма мовами, на жаль українською його перекладено не було [9], тож звернуся до російськомовної версії, яку було перекладено і надруковано в Китаї і люб'язно надано мені в рамках реалізації стратегічних комунікацій зокрема, культурної дипломатії.

Відмітимо, що формування концепції державного управління є притаманним майже для кожного покоління китайських керівників, так само як і опис системи державного управління не вміщується в рамки конкретних прізвищ, а передусім ілюструється в горизонтах поколінь, чим наперед увиразнюється яскраво виражена колективна система управління, наступність і збереження курсу на **побудову соціалістичної держави із китайською специфікою**. Кожне покоління управлінців закладає нову віху в філософію китайського ренесансу, а головне воно закладається в унісон зі світовими трендами до розвитку і рухом часу.

І у цьому філософському розвою непересічне значення посідає концепція *Сі Цзіньпіна*, яка становить ідейний ривок в унісоні з рухом часу, конкретне керівництво до дій для отримання перемоги на вирішальному етапі побудови суспільства середнього достатку, дає імпульс для переходу до другого етапу будівництва соціалістичної модернізованої держави і здійснення великого відродження китайської нації.

Визначальним є акцентування на **духовній сутності ідеї** соціалізму з китайською специ-

фікою нової епохи. Відтак висновую, що Китай самостійно формує для себе ті теоретичні системи, в рамках яких генерується загальний стратегічний зміст функціонування та параметри розвитку китайської нації в рамках єдиної держави Китайська народна республіка; а покоління тих чи інших управлінців можуть змінювати лише вектори застосування тих чи інших інструментів, втім на змінюючи головну і стратегічну визначальну мету розвитку великого Китаю.

Я акцентую увагу на цьому, саме з тією метою, щоб продемонструвати: для Китаю є чужими будь-які концепції геополітики, оскільки вони написані не китайцями і не для китайців, таким чином: китайців вони не стосуються.

Китай сам для себе пише концепції, сам виробляє їх відповідно до власних стратегічних та пріоритетних національних інтересів, а також реалізовує їх незалежно і поза контекстом будь-яких інших візій чи то в рамках геополітичних чи то в рамках інших теоретичних систем, написаних НЕ китайцями. Більше того, важливим у цьому аспекті є дослідження Деніела Бела, який подає модель виправлення недоліків політичної меритократії без введення електоральної демократії [10, с. 116–182] з урахуванням специфіки Китаю, що може бути в подальшому також використано і при побудові нової системи державного управління в оновленій Українській державі після перемоги над Росією на українських умовах.

Щодо *Сі Цзіньпіна*, то під час його приходу до влади у 2012 році чимало експертів припустились стратегічної помилки, даючи йому характеристику як продовжувача та наступника, боронителя традицій колективного управління і наступника *Ху Цзіньтао*. Ця помилка, так само як і стратегічний прорахунок західних аналітиків щодо часових можливостей спротиву Української держави варварській війні Росії, є наслідком застосування лінійних парадигм, штучного інтелекту та технократичного підходу при моделювання соціально-економічних та політичних процесів в мовах невизначеності та трансформації основних компонентів політичної системи за умови збереження її стійкості.

Натомість у своєму виступі майбутній лідер керівництва КНР п'ятого покоління акцентував, що бажає **покінчити із формалізмом та бюрократією**, тобто фактично він артикулював повну протилежність колишньому президенту *Ху Цзіньтао*, який зберігав традиції колективного управління, маневруючи вектором стратегічної невизначеності, зміг залучити величезні інвестиції до китайської економіки, акцентуючи на геоekonomіці, лишаючи осторонь політичні гарантії збереження безконфліктного геостратегічного курсу КНР.

Зрештою – 22 жовтня 2022 року – *Сі Цзіньпін* чітко продемонстрував під час проведення ХХ з'їзду КПК [11], хто є політичним лідером країни: за його наказом показово вивели під руки колишнього попередника *Сі – Ху Цзіньтао*, тим самим продемонструвавши і давши чіткий однозначний сигнал усім тим, хто сумнівався у здатності *Сі* побороти корупцію і старі партійні схеми, які були неминучим наслідком колективного управління.

Відтак, в наступництво і спадок *Сі* дісталися не лише управлінський апарат а й передусім ті методологічні засади, колективні матриці управління, якими довгий час послуговувалися попередні покоління управлінців в КНР.

Тож розгляну конкретні прояви стратегічної невизначеності за часів *Сі Цзіньпіна*.

Прояви концепції стратегічної невизначеності з боку КНР

З одного боку, влада Китаю проголошує **принцип «неподільності безпеки»** (安全的不可分割性) і «поваги до суверенітету і територіальної цілісності». Це знаходить свій вияв при формуванні питань щодо належності Тайваню, інших територій: Гонконгу, Маккао, ділянок і Південнокитайському морі, прикордонних ділянок із Індією. Тобто Китай хоче до себе поваги його суверенітету і його розуміння неподільності безпеки.

А з іншого боку, в міжнародному вимірі, Китай жодним чином не засуджує Росію за варварську війну, віковичний продовжуваний геноцид українського народу, збройну агресію, анексію, державний терор, зміщуючи акцент з **оцінки безпосередніх дій Росії, фактів, доказів** тощо на **оцінку контексту подій**, посилаючись на начебто «історичний» контекст. Джерела формування цього історичного контексту у китайського керівництва нам невідомі. Переконані, що Інститут національної пам'яті та інші фахові спеціалісти на установи могли б на запит китайського керівництва надати вичерпну інформацію щодо справжньої історії нашої держави, а не версії фрагмента нашої історії у хворій інтерпретації російських дослідників та політичних ораторів.

Переконаний, що даний «контекст» було взято з російських джерел, ідеї озвучені впливовим політиком *Лі Кецяном* (李克强) здебільшого перегукуються із виступом *Путіна* і його «програмною статтею» про начебто «**єдність українців і росіян**». Чим наперед порушено об'єктивність розуміння та цілісність картини справжніх історичних взаємин української державної нації з одного боку, з населенням, що контролюється московським режимом і проживає на відповідній території, яке має назву «росіяни» – з іншого.

До того ж, у своїй доповіді про нову еру Китаю та воз'єднання із Тайванем (台湾问题与新时代中国统一事业) Китай чітко та послідовно спирається на

власну трактовку та небезспірну інтерпретацію власного бачення історії, акцентуючи, що «Тайвань належить Китаю з давніх давен» (台湾自古属于中国的历史经纬清晰). Воднораз сучасне китайське керівництво п'ятого покоління не враховує віковичної історії Української держави, фактично підтримуючи міфологеми про її несамостійність і належність до геостратегічного простору Росії. Хоча історично український геостратегічний простір і автохтонна українська нація мають кілька тисячолітню історію ще до народження Христа і впровадження християнства.

Але ж я можу зауважити: якщо виходити офіційно та прагматично, не враховуючи циклічність періодів єдності та розпаду китайської цивілізації, форм реінтеграції спеціальних адміністративних районів, то офіційно Китайська Народна Республіка заснована 1 листопада 1949 року – час, коли Україна як держава вже користувалася 239 років власною першою в світі писаною Конституцією Пилипа Орлика. Це є засвідченим фактом, докази цього містяться в різноманітних зарубіжних інституціях.

Тож повага не лише до власної історії, а й до історії в тому числі й України, відкриває нові рівноправні шляхи для КНР в глобалізованому світі.

Наступний прояв стратегічної невизначеності. З одного боку Китай проголошує **мирне воз'єднання** із Тайванем (的光明前景), а з іншого – жодним чином не реагує на винищення українства, вбивства дітей, цивільного населення та взагалі деінфраструктуризацію країни [12]. Більше того в останніх промовах на початку 2023 року лідер КНР відмовився надати зобов'язання щодо незастосування сили до Тайваню у разі його спротиву приєднанню до КНР.

Наступне. 5 листопада 2022 року на відкритті 5-го Китайського міжнародного імпортного ЕКСПО *Сі Цзіньпін* відзначив на спільну побудову відкритого та процвітаючого майбуття через розширення відкритості і створення на місткому китайському ринку широких можливостей для усього світу, формування нової архітектоніки розвитку, майданчику розширення відкритості на високому рівні і досягне для усього світу суспільне благо [13].

Утім дії Росії категорично суперечать стратегічній візії *Сі Цзіньпіна* щодо відкритості, тож схвалення або замовчування об'єктивної оцінки Китаєм війни РФ проти Української держави сприяє продовженню функціонування політичного режиму РФ, його підживлення економічною взаємодією з КНР, водночас суттєво впливає на всі світові політичні системи і унеможливорює реалізацію КНР концепції відкритості: війна на вбивства ніколи не сприяли свободі та відкритості, спонсорування агресора завжди виступає скритою формою заохочення агресії.

Адже прагнення до глобального лідерства КНР – це глобальна відповідальність КНР.

Неможна бути відкритим для усього світу лише для власної вигоди і користі.

Користь має бути взаємною, а відкритість взаємовигідною. Артикуляція Китаєм себе в якості глобального лідера зумовлює зміну власного ставлення до вирішення суперечливих безпекових та глобальних проблем: *від звичних закликів* «до миру», «мирного вирішення проблем», «замовчування війни», називання війни в Україні «конфліктом» тощо, **до активних дій.**

За іншого випадку, відповідно до китайського прислів'я: «З собакою, що все життя на ланцюгу просидів, полювати не ходять» (他們不會帶著一條一輩子都被鎖鏈拴著的狗去打獵。). Тож Українська держава разом із КНР готова до нової ролі в побудові нової системи світопорядку та інтеграції стратегічних автономій в нову сингулярність.

Ще один прояв стратегічної невизначеності. Китай прагне отримувати українську кукурудзу, однак замість впливу на московський режим, який, окрім визначеного вище, зухвало грабує Українську державу, зокрема пшеницю та кукурудзу, КНР веде задалегідь складнореалізовані перемовини з Бразилією, в якій панує політична турбулентність, наперед усвідомлюючи, що подорожчання ф'ючерсів в США та нікуди не зниклі фітосанітарні проблеми на додаток із приходом до влади у 2023 році нового президента Луїза Інасіу Лула да Сілва, фактично унеможливають рівноцінну заміну української кукурудзи.

На мою думку, важливою для сучасного Китаю має виступати *концепція стратегічної ясності*, яка дозволить, не змінюючи проголошений курс, цінності, корегуючи лише інструментарій та політичну готовність до практичних дій і дієвої зміни геостратегічного ландшафту зберегти власну ідентичність та геоекономічний імпульс розвитку.

Китай має не лише думати про себе ширше, а й діяти ширше. Лише думками ситий не будеш. Майбутнє належить тим, хто діє **широко**, а не *лише мислить* горизонтами розвитку. Знаходження правильного балансу між внутрішніми інтересами, користю і взаємною вигодою, на яку постійно наголошують китайські посадовці, з глобальною роллю активного суб'єкта (актора) і стратегічного світового архітектора є шляхом для реалізації статусу КНР як стратегічного лідера XXI століття.

Висновки. На даному шляху дороговказом для КНР може виступати сильна та дієва *стратегія ідентичності*:

- як позиціонує себе Китай,
- що він для цього готовий змінити зсередини себе,
- що він може дати іншим для спільного розвитку і солідарної користі.

У рамках даної стратегії **Китай має узяти на себе зобов'язання**, а не лише *«закликати» інших* щось робити чи не робити. Китай має думати про можливість не тільки свої і лише свою вигоду і користь, а створювати реальні, а не декларативні можливості та механізми для інших держав, на що до речі наголосив Сі Цзіньпін, виступаючи 5 листопада 2022 року на відкритті виставки ЕКСПО.

Якщо Китай і надалі продовжуватиме таку політику, то світ і політичні інститути світу і надалі сприйматимуть КНР так і через роки, позбавляючи його точок росту і трансформації сприйняття. Адже досі світ не має прикладів активної участі КНР у конкретному та результативному вирішенні глобальних безпекових проблем, в тому числі військових конфліктів, результативної діяльності у сфері міжнародних відносин, поза межами території КНР.

Для нового сприйняття потрібні:

- 1) *нові дії*, а не нові слова;
- 2) *стратегічна політика*, а не постійні повчання інших;
- 3) *власна зрозуміла геостратегія*, а не підігрування іншим за для власної тимчасової користі;
- 4) адекватне сприйняття не лише власної історичної спадщини та величі, а й інших держав, зокрема Української держави та автохтонної націотворчої державної української нації та її багатовікової культури.

Реальна, а не декларована зміна статусу КНР як глобального лідера потребує реальної та практичної зміни стратегічних концепцій, а не лише проголошення з партійних трибун про зміни.

Відтак, на мою думку, концепція стратегічної невизначеності має бути трансформована на концепцію *стратегічної ясності та національної ідентичності*. Зміст якої, з урахуванням творення модерної геостратегії Української держави, – стане предметом окремої моєї наукової статті.

Література

1. Ліпкан В. А. Безпекознавство : навчальний посібник. Київ : Вид-во Європ. ун-та, 2003. 208 с.
2. Ліпкан В. А., Зубко Г. Ю. Стратегія державної інфраструктурної політики України : монографія / за загальною редакцією В. А. Ліпкана. Київ : В. А. Ліпкан, 2022. 1008 с.
3. Ліпкан В. А., Ліпкан О. С. Національна і міжнародна безпека у визначеннях та поняттях : словник. Вид. 2-е, доп. і перероб. Київ : Текст, 2008. 400 с.
4. Ліпкан В. А. Синергетичний і гомеостатичний підходи до системи національної безпеки. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ України*. 2003. № 2. С. 104–111.
5. O'Tuathail G. Critical Geopolitics. The Politics of Writing Global Space. London : Routledge, 1996;

Cohen S. *Geopolitics of the World System*. Lanham : Rowman & Littlefield Publishers, 2003; Замятин Д.Н. Геополитика: основные проблемы и итоги развития в XX веке. *Полис*. 2001. № 6; Бусыгина И.М., Окунев И.Ю. Пространственное распределение силы и стратегии государств, или что и как объясняет геополитика. *Полис*. 2014. № 2.

6. Ліпкан В. Привід гуманізму URL: <https://www.lipkan.com/privid-gumanizmu/>

7. Стратегическая неоднозначность. Турция верна своему пути. URL: <https://thinktanks.by/publication/2022/03/18/strategicheskaya-neodnoznachnost-turtsiya-verna-svoemu-osobomu-puti.html>

8. URL:https://ru.wikipedia.org/wiki/wiki/Поколения_руководителей_КНР_Си_Цзиньпин_О_государственном_управлении.Пекин:_Издательство_литературы_на_иностранном_языке.В_3_т._Т._1._2018._652_с.

9. Белл Деніел Китайіськ модель. Політична меритократія та межі демократії / пер з англ. Олександр Дем'ячук. Київ : Наш формат, 2017. 312 с.

10. Не хотів залишати своє місце. Експлау Китаю Ху Цзиньтао вивели під руки із президії на з'їзді Компартії – BBC. URL: <https://nv.ua/ukr/world/countries/z-jizd-kpk-kitayu-hu-czintao-viveli-pid-ruki-iz-ceremoniji-50278560.html>

11. Ліпкан В.А. Геостратегія сучасної Української держави: засади формування. *Вісник Львівського університету. Серія філософсько-політологічні студії*. 2022. № 42. С. 268–277; Ліпкан В.А. Безпека стратегічної інфраструктури та стратегічні комунікації в контексті реалізації геостратегії сучасної України. *Вісник Львівського університету. Серія філософсько-політологічні студії*. 2021. № 38. С. 205–216.

12. Полный текст выступления Си Цзиньпина на церемонии открытия 5-го Китайского международного импортного ЭКСПО. URL: <https://russian.news.cn/20221105/40919a5c3de6452b85d9b03f84e0df98/c.html>.

Анотація

Ліпкан В. А. Політичний зміст концепції стратегічної невизначеності: на прикладі КНР. – Стаття.

У сучасних глобалізаційних умовах трансформації не лише політичних, а й економічних систем, формування нових засад світового порядку, нестійкості інституційних систем та часом їх неспроможності де-факто зберігати суверенну владу особливої уваги набуває потреба у правильному виборі ефективних геостратегій та стратегічних концепцій розвитку національних держав.

Творення сучасної геостратегії як наукової теорії передбачає розроблення власних стратегічних імперативів, які мають втілюватися в рамках цілісних стратегічних концепцій. Політичне булькотіння, хитання від однієї політичної системи координат до іншої, відсутність справжньої стратегії як політичної ідеології націотворення зумовлюють потребу у зверненні до методологічних засад формування даних стратегічних концепцій.

У рамках геостратегії як *політико-безпекової практики* сучасної Української держави постало актуальне завдання: відійти від догматичної інтерпретації стратегічних концепцій лише в якості

інструментів вирішення насправді тактичних та операціональних завдань. У рамках геостратегії як *теорії*, пропонується розвивати власну геостратегію як системну теорію розвитку національної ідентичності і державницької нації в рамках Української держави. Операціоналізація даної теорії має відбуватися в рамках окремих стратегій як ключового інструментарію політико-безпекової практики, заснованих на чисельних національних традиціях право-, безпеко- і державотворення. Однією з таких стратегій для розгляду виступає стратегічна невизначеність. Адже нестійкому і нестационарному світу дана концепція може корелювати найбільше.

На підставі авторської моделі геостратегії аналізуються концепція стратегічної невизначеності та її сучасні прояви на прикладі Китаю, крізь призму сучасних політичних тенденцій, структури політичної комунікації і політичних відносин, політичних інтересів і політичної діяльності, які синергетично впливають на її зміст та форми прояву.

У статті масштабується і послідовно продовжується ключова авторська ідея щодо чіткого відділення геостратегії як окремої від геополітики теорії. Через це з політологічних позицій ілюструється розбіжність трактування розуміння «стратегічної невизначеності». У статті подано визначення поняття, сучасні форми прояву, а також сформульовані висновки щодо ефективності застосування даної стратегії з боку КНР за умови його практичного прагнення до світового лідерства, мілітаризації міжнародних відносин та демонстрація можливості забезпечення власних амбіцій зброєю. Висновується про хибність даної концепції з боку Китаю за умови його прагнення до збільшення власної ролі в якості активного актора та архітектора нового світового порядку та світового домінування в контексті Великого переважання.

Сформовано наукове завдання щодо окремого дослідження нової концепції стратегічної ясності.

Ключові слова: геостратегія, стратегічна невизначеність, стратегічна ясність, Китай, зовнішня політика Китаю, п'яте покоління, політична система, політичні інтереси, базові концепти геостратегії, властивість політичних систем, стратегічна автономія, нова сингулярність.

Summary

Lipkan V. A. Political content of the concept of strategic uncertainty: the case of the PR China. – Article.

In today's globalization conditions, the transformation of both political and economic systems, the formation of new foundations of the world order, the instability of institutional systems and sometimes their inability to de facto preserve sovereign power, the need for the correct choice of effective geostrategies and strategic concepts for the development of national states becomes particularly relevant.

The formulation of modern geostrategy as a scientific theory involves elaborating one's strategic imperatives, which should be implemented within integral strategic concepts. Political bubbling, swaying from one political coordinate system to another, and the lack of a specific strategy as a political ideology of nation-building

necessitate a reference to the methodological principles of shaping of specific strategic concepts.

Under the framework of geostrategy as a *political and security practice* of the modern Ukrainian state, an urgent task has arisen: to quit the dogmatic interpretation of strategic concepts only as tools for solving tactical and operational tasks. Under the framework of geostrategy as *theory*, it is proposed to draft one's geostrategy as a systematic theory of the development of national identity and a state-like nation within the Ukrainian state. The theory's operationalization should occur amidst individual strategies based on numerous national traditions of law-, security- and state-building as a key instrument of political-security practice. Strategic uncertainty is one of the strategies for consideration. Moreover, that kind of concept can be most relevant to an unstable and non-stationary world.

Based on the author's model of geostrategy, it is analyzed the concept of strategic uncertainty and its current manifestations as illustrated by China through the prism of modern political trends, the structure of political communication and relations, political interests, and political activities, which have a synergistic impact on its content and manifestation.

The article scales and consistently extends the author's key idea regarding the clear separation of geostrategy as an individual theory from geopolitics. As a result, the divergence of the interpretation of the understanding of "strategic uncertainty" is illustrated from political science positions. The paper contains a definition of the concept, modern forms of manifestation, and conclusions about the strategy's effectiveness on the part of the PRC under its practical desire for world leadership, the militarization of international relations, and demonstration of the ability to secure its ambitions via weapons. It is concluded about China's misinterpretation of the concept, given its desire to increase its role as an active actor and architect of the new world order and world domination in the context of the Great Reset.

A scientific task for an individual study of an innovative concept of strategic quality is set.

Key words: geostrategy, strategic uncertainty, strategic clarity, China, foreign policy of China, the fifth generation, political system, political interests, basic concepts of geostrategy, property of political systems, strategic autonomy, new singularity.